ІЕД

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні

Період моніторингу:
Серпень, 2026

Випуск № 104
Вересень 2026

Шановні читачі!

Перед Вами черговий випуск Інформаційного бюлетеня «Моніторинг сприяння торгівлі в Україні», продукт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.

Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно стану реалізації митної реформи та впровадження заходів сприяння міжнародній торгівлі в Україні. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: customs@ier.kyiv.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності **4**

Уряд зменшив мінімально допустимі експортні ціни на окремі види товарів для серпня 2026 року 4

Уряд вніс зміни до плану заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі 4

Мінфін затвердив оновлений Стратегічний план цифрового розвитку Держмитслужби до 2030 року 5

З 4 вересня 2026 року при імпорті мобільних пристроїв необхідно декларувати їх IMEI 6

Проєкти нормативно-правових актів **7**

Експортне мито на сою, ріпак та соняшник можуть тимчасово скасувати 7

Уряд зменшив мінімально допустимі експортні ціни на окремі види товарів для серпня 2026 року

Постанова Кабінету Міністрів України від 3 серпня 2026 року № 989 «Про внесення зміни до Порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів»

Уряд вніс зміни до Порядку затвердження мінімально допустимих експортних цін на окремі види товарів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2024 року № 944, якими тимчасово скоригував механізм визначення мінімально допустимих експортних цін на окремі види аграрної продукції.

Постановою передбачено застосування в серпні 2026 року коефіцієнта 0,714 до розрахованих мінімальних експортних цін на пшеницю, жито, ячмінь, овес, кукурудзу, сою, ріпак, насіння соняшнику, соєву, соняшникову та ріпакову олію, а також макуху та інші тверді відходи рослинних олій. Фактично це означає можливість зменшення розрахованої мінімальної експортної ціни приблизно на 28,6%.

Метою такого рішення є адаптація регуляторних обмежень до поточних умов зовнішньої торгівлі та створення більшої гнучкості для українських експортерів аграрної продукції. Зниження мінімальної цінової межі дозволило укладати зовнішньоекономічні контракти за нижчими цінами без порушення встановлених вимог.

Водночас постанова не скасовує систему мінімальних експортних цін і не встановлює фіксованих цін на відповідні товари. Ідеться лише про тимчасове коригування розрахованих показників.

Важливо, що коефіцієнт 0,714 встановлено саме для серпня 2026 року, тому його автоматичне застосування в наступних місяцях не передбачено.

Таким чином, постанова № 989 є тимчасовим регуляторним послабленням для експорту української аграрної продукції, спрямованим на підвищення гнучкості експортерів в умовах зміни цінової кон'юнктури світових ринків.

Джерело: https://bit.ly/4A9dPS3

Уряд вніс зміни до плану заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2026 року № 826 «Про внесення зміни до плану заходів з імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі»

Розпорядженням внесені зміни до плану заходів з імплементації положень Угоди Світової організації торгівлі про спрощення процедур

торгівлі, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19 червня 2019 року № 444, шляхом виключення пункту 1.

Вказаний пункт передбачав забезпечення постійного інформаційного оновлення власних вебресурсів причетних органів влади щодо всіх процедур, пов'язаних з імпортуванням, експортуванням або транзитом товарів через митний кордон України. Відповідна вимога щодо доступності такої інформації, у т. ч. англійською мовою, міститься в Угоді СОТ про спрощення процедур торгівлі.

Зміни несуть точковий характер. Враховуючи, що порядок розміщення нормативно-правових актів та відповідної інформації вже врегульований іншими нормативними актами, можна припустити, що ініціатор розпорядження виходив із того, що така інформація вже розміщується на вебресурсах відповідних органів влади та є доступною для користувачів. Відтак, відповідна норма фактично дублювала положення інших нормативно-правових актів у цій частині.

Джерело: https://bit.ly/4io2dnV

Мінфін затвердив оновлений Стратегічний план цифрового розвитку Держмитслужби до 2030 року

Наказ Міністерства фінансів України № 406 від 27 липня 2026 року «Про реалізацію рішення Комітету з управління інформаційними технологіями в системі управління державними фінансами» (опубліковано 3 серпня 2026 року)

Мінфін затвердив оновлений Стратегічний план цифрового розвитку Державної митної служби до 2030 року. Цей документ визначає, які

цифрові сервіси необхідно створити або вдосконалити та як вони працюватимуть разом із митними системами країн ЄС у найближчі 4 роки.

Реалізація Стратегічного плану дозволить інтегрувати українську митницю до єдиного цифрового митного простору ЄС, виконати міжнародні зобов'язання України та створити сучасну систему, яка відповідатиме найкращим європейським практикам.

Заплановано зміну всієї моделі роботи митниці – від окремих електронних сервісів до єдиної сучасної цифрової екосистеми, яка працюватиме за європейськими стандартами та забезпечить більш якісні послуги для бізнесу, громадян і держави.

Значна частина роботи митниці відбувається в електронних системах. Вони забезпечують оформлення товарів, міжнародний транзит, аналіз ризиків, обмін інформацією між країнами та боротьбу з митними правопорушеннями.

Новий Стратегічний план передбачає, що всі ці цифрові системи поступово працюватимуть за європейськими правилами та використовуватимуть сучасні технології, сумісні з інформаційними системами ЄС.

Документ містить детальний план цифрової модернізації митної служби до 2030 року. Передбачено створення та розвиток сучасних електронних систем для оформлення імпорту, експорту, міжнародного транзиту, попереднього інформування про переміщення товарів, централізованого митного оформлення та інших сервісів, які вже використовуються в країнах ЄС.

Одночасно продовжиться розвиток і вже існуючих українських електронних сервісів: автоматизованої системи митного оформлення, системи управління ризиками, «Єдиного вікна для міжнародної торгівлі» та інших цифрових рішень.

Нові цифрові системи створюватимуться за модульним принципом. Це означає, що їх можна буде поступово розширювати, оновлювати та інтегрувати між собою без необхідності повністю замінювати вже створені рішення.

Джерела: https://bit.ly/4ioLGjs

https://bit.ly/46QQ83n

З 4 вересня 2026 року при імпорті мобільних пристроїв необхідно декларувати їх IMEI

Наказ Міністерства фінансів України № 380 від 13 липня 2026 року «Про внесення зміни до Порядку заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа» (опубліковано 14 серпня 2026 року)

З 4 вересня 2026 року під час митного оформлення мобільних телефонів імпортери зобов’язані подавати відомості про міжнародний ідентифікатор мобільного обладнання (IMEI) кожного пристрою.

Вимога стосується телефонів та смартфонів, що імпортуються в Україну та класифікуються за кодами товарних підкатегорій 8517 13 00 00 (смартфони), 8517 14 00 00 (інші телефони для стільникових мереж зв'язку) згідно з УКТ ЗЕД. Інформація про IMEI подається у вигляді електронного переліку, який додається до митної декларації.

Очікується, що нова вимога сприятиме підвищенню прозорості імпорту мобільних телефонів та протидії їх ввезенню поза офіційними каналами.

Джерела: https://bit.ly/4gPwdaY

Експортне мито на сою, ріпак та соняшник можуть тимчасово скасувати

Проєкт Закону України (реєстр. номер 15522 від 18 серпня 2026 року) «Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» щодо запровадження тимчасового мораторію на застосування вивізного мита»

Дата реєстрації: 18 серпня 2026 року.

Ініціатор: Народний депутат України.

Проєкт Закону України (реєстр. номер 15522-1 від 20 серпня 2026 року) «Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» щодо запровадження тимчасового мораторію на застосування вивізного (експортного) мита на період воєнного стану»

Дата реєстрації:: 20 серпня 2026 року.

Ініціатор: Народний депутат України.

18 серпня 2026 року у Верховній Раді України зареєстровано законопроєкт №15522, який пропонує на три роки запровадити нульову ставку вивізного мита на сою (код УКТ ЗЕД 1201), ріпак (1205) та соняшник (1206 00). Мораторій має діяти після припинення або скасування воєнного стану.

За задумом авторів, скасування мита посилить конкуренцію між експортерами та внутрішніми переробниками за сільськогосподарську сировину, що може сприяти зростанню закупівельних цін для аграріїв, збільшенню валютної виручки та підтримці ліквідності сільгоспвиробників. Також очікується спрощення зовнішньоекономічних операцій і збереження посівних площ під олійними культурами.

Водночас, пояснювальна записка не містить детальних розрахунків можливих бюджетних втрат від скасування мита, прогнозу приросту експорту чи достатнього обґрунтування очікуваного зростання закупівельних цін на 8 – 12%. Не оцінено також потенційний вплив нульової ставки на українську переробну промисловість.

20 серпня 2026 року зареєстровано альтернативний законопроєкт №15522-1. Його ключова відмінність полягає у строках застосування нульової ставки. На відміну від основного проєкту, який передбачає трирічний мораторій після припинення або скасування воєнного стану, альтернативний законопроєкт пропонує скасувати вивізне мито вже під час воєнного стану — із дня набрання законом чинності — та зберігати нульову ставку до його припинення, але не менше двох років. Таким чином, №15522-1 має більш виражений антикризовий характер і передбачає підтримку аграрного сектору безпосередньо в умовах воєнного стану.

Джерела: https://surl.li/jmdzfy

https://surli.cc/lrwvyc

“Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” є продовженням випусків Щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, який готувався Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій з 2015 року в рамках проекту “Діалог зі сприяння торгівлі”, за фінансової підтримки Європейського Союзу та співфінансування Міжнародного фонду “Відродження”, а також проекту “Підтримка громадської Ініціативи “За чесну та прозору митницю”, який реалізовувався за підтримки Європейського союзу, Міжнародного фонду “Відродження” та ATLAS Network.

Запропонований інформаційний бюлетень є продовженням попередніх і публікується в рамках діяльності Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. Публікація складається з трьох частин (за наявності відповідних матеріалів):

- нормативно-правові акти, що набрали чинності
- проекти нормативно-правових актів
- новини

Ми розуміємо, що малому та середньому бізнесу не вистачає часу на проведення аналізу нового законодавства або можливих нормативних новацій. Також, значна кількість таких актів складна для розуміння пересічної людини. “Моніторинг сприяння торгівлі в Україні” покликаний привернути увагу до цікавих подій, нововведень законодавства України або запланованих змін, що стосуються сфери спрощення процедур торгівлі, зокрема міжнародної торгівлі, митних та навколомитних питань, і можуть безпосередньо впливати на суб’єктів зовнішньоекономічної діяльності. Також у цих публікаціях ми будемо намагатися робити аналіз проектів нормативних актів із цієї тематики.

Інститут економічних досліджень та політичних консультацій (ІЕД) - міжнародно визнаний незалежний український аналітичний центр, заснований у 1999 році.

ІЕД займається аналізом проблем економічного розвитку, міжнародної торгівлі та ділового клімату (зокрема в секторі МСП), бере участь у розробці документів політики національного та регіонального рівня.

ІЕД регулярно випускає власний макроекономічний прогноз для України та бере участь у розробці консенсус-прогнозу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України.

Команда соціологів ІЕД проводить регулярні опитування підприємств та експертів із метою оцінки ділового клімату та очікувань українського бізнесу. ІЕД успішно поєднує свою аналітичну діяльність з адвокацією змін та участю в громадському житті України. ІЕД співпрацює з центральними та місцевими органами влади, вітчизняними та закордонними аналітичними центрами, організаціями громадянського суспільства. Робота ІЕД фінансується за рахунок грантів, благодійних внесків та коштів технічної допомоги.

Застереження

Моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлений ІЕД і має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали щонайбільших зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. У разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.

Матеріал відображає позицію авторів і не обов’язково збігається з позицією Інституту економічних досліджень та політичних консультацій.